

Ký ức bến phà Chèm: "mỗi chuyến phà - một lần quán chiếu về vô thường"

ISSN: 2734-9195 08:05 26/10/2025

Bến phà không mất, chỉ chuyển hóa thành dòng sông của Tâm.

Tác giả: **Nguyễn Gia Long**

Địa chỉ: Số 58/24 Đường Tân Lập 1, Phường Hiệp Phú, TP.HCM

Gánh nước, gánh đời bên bến phà

Sinh ra trong một gia đình nghèo sống ven bãi bồi sông Hồng, tuổi thơ của tôi gắn chặt với bến phà Chèm - điểm trung chuyển sôi động nối Thủ đô Hà Nội với các tỉnh phía Bắc những năm trước 1985.

Khi mới lên 9, tôi đã bắt đầu phụ bà nội trông nom quán nước nhỏ bên bến phà. 5 giờ sáng, khi mặt trời còn chưa kịp lên, nội tôi đã dậy để dọn hàng. Những hôm được nghỉ học, tôi cũng cố thức dậy, phụ giúp nội dọn hàng. Ban đầu còn ngại ngủ nhưng dần dần, tôi học được cách thương nội, thương mẹ, cách san sẻ việc nhà, cách chịu trách nhiệm với công việc, như một hình thức thực tập đời thường của lòng hiếu thảo.

Tăng Chi Bộ Kinh, AN 2.32 từng dạy: *"Người nào biết đền ơn cha mẹ, người ấy chính là bậc hiền trí trong đời."*

Và hiếu thảo trong Phật giáo không chỉ là thờ phụng hay lễ lạy, mà bắt đầu từ những hành động nhỏ: thức sớm cùng bà, bán nước phụ mẹ, hay đơn giản là không làm cho người thân phải lo.

Hình minh họa (sưu tầm).

Mỗi chuyến phà - một lần quán chiếu về vô thường

Cầu Thăng Long khánh thành năm 1985 đã khép lại vai trò lịch sử của bến phà Chèm. Từ đó, phà không còn chạy, đò không còn gọi, khách qua sông cũng không còn dừng chân ở quán nước nhỏ xíu của nội tôi nữa. Nhưng hình ảnh bến phà vẫn sống động như mới hôm qua: hành khách lặng lẽ xếp hàng, tiếng gọi nhau giữa hai bờ, cả những buổi trưa nằm ngủ vùi sau khi kê xong bàn ghế...

Từng cảnh vật, từng âm thanh đều như những lát cắt của đời sống và cũng là những minh chứng cho chân lý vô thường. Bởi như lời giảng trong Tương Ưng Bộ Kinh SN 22.45: *"Tất cả các hành đều vô thường, có sinh thì có diệt. Sự diệt của các hành là an lạc."*

Bến phà một thời tấp nập, giờ chỉ còn là nơi trống vắng. Nhưng trong sự tĩnh lặng ấy, người ta có thể nghe rõ tiếng vọng của những năm tháng đã qua - nơi cuộc sống bình dị nhưng chan chứa tình người.

Hình minh họa (sưu tầm).

Khi ký ức trở thành thiền quán

Ngày trở về chốn xưa, tôi đứng bên bến phà cũ, lòng thoáng bụi ngùi. Không còn hàng nước, không còn nội, không còn cả những lần chở khách qua sông. Nhưng cũng chính nơi ấy, tâm thức bừng tỉnh về những điều đã từng quý giá mà nay không còn.

Trong Phật giáo, đó là sự thực hành thiền quán, không chỉ khi ngồi tĩnh lặng, mà là sự "*quán sát sâu sắc những gì đang hiện diện, đã biến mất, để hiểu rõ bản chất của chúng và không dính mắc*". Chính qua hoài niệm, con người có thể tiếp xúc được với lòng biết ơn, với dòng chảy nhân quả của đời mình.

Giá trị ký ức: giáo dục qua lao động và tình thân

Chiêm nghiệm về hình ảnh bến phà năm ấy, tôi nhận ra một bài học lớn về giáo dục: Không cần trường lớp nào dạy, nhưng chỉ qua những buổi sớm dọn hàng, những chiều phụ giúp nội và mẹ bán nước, những lần vắng nội mà tự mình xoay xở, đứa trẻ năm ấy học được cách làm người. Không chỉ "*ngoan*", mà còn thấu hiểu, gánh vác và biết tri ân.

Giữa thời đại con trẻ bị cuốn vào thiết bị điện tử, trò chơi số, những ký ức xưa cũ là lời nhắc tỉnh thức cho các bậc phụ huynh hôm nay: nuôi dưỡng một đứa trẻ không chỉ bằng thức ăn, mà bằng cả tình thương, trách nhiệm, và ký ức tử tế.

Bến phà không mất, chỉ chuyển hóa thành dòng sông của tâm.

Bến phà Chèm có thể đã nằm lại trong quá khứ. Nhưng với những ai từng đi qua, từng sống cùng, từng yêu mến những ngày sớm chiều gần bó bên sông –

thì nơi ấy vẫn còn mãi. Không phải như một địa danh, mà như một “*pháp thoại không lời*” – nơi vô thường, hiếu thảo và tỉnh thức cùng hiện diện.

Nhìn lại một bến phà cũ, thấy được sự đổi thay của vạn pháp – ấy cũng là thấy được dấu chân tỉnh thức ngay giữa dòng đời.

Tác giả: **Nguyễn Gia Long**

Địa chỉ: Số 58/24 Đường Tân Lập 1, Phường Hiệp Phú, TP.HCM